

A photograph of two women in red jumpsuits holding a large yellow banner in a sunlit forest. The banner features the text '#natuurzaak' and 'GREENPEACE'. The forest floor is covered in tall grass, and the background is filled with trees and dappled sunlight.

#natuurzaak
GREENPEACE

URGENTIE TE HOOG:

**GREENPEACE START KORT GEDING
OM MEEST KWETSBARE NATUUR
VOOR EIND 2025 TE REDDEN**

GREENPEACE

Veel natuur is nóg gevoeliger voor stikstof dan eerder werd gedacht, waardoor de opgave om de stikstofneerslag terug te dringen nóg groter is geworden. Daarnaast leveren de maatregelen die de overheid sinds de start van de stikstofcrisis heeft genomen amper iets op. Maar de meest kwetsbare natuur moet al vóór eind 2025 worden gered. Die urgentie maakt dat het oordeel van de rechter in de in juli 2023 gestarte bodemprocedure niet kan worden afgewacht. Als de Staat pas na het eindvonnis van de rechtbank in actie komt, is dat voor de meest kwetsbare natuur te laat. Daarom voelt Greenpeace Nederland zich genoodzaakt opnieuw een juridische procedure tegen de Staat te starten om de ‘Rode Lijst van habitats en leefgebieden’ vóór eind 2025 te redden.

Tijd dringt voor meest kwetsbare natuur

De stikstofuitstoot in Nederland is al decennialang te hoog. Daardoor raakt stikstofgevoelige natuur in onze Natura 2000-gebieden steeds verder beschadigd en wordt de biodiversiteit aangetast. De overmaat aan stikstof is de belangrijkste drukfactor op onze beschermde natuur. Voor 19 strikt beschermde natuurtypen, een ‘Rode Lijst van habitats en leefgebieden’, geldt dat deze op zeer korte termijn (2025) mogelijk onherstelbaar beschadigen of zelfs verdwijnen als de stikstofuitstoot niet uiterlijk eind 2025 drastisch omlaag gaat. Voor deze habitats geldt namelijk dat herstelmaatregelen niet of nauwelijks mogelijk zijn. De enige oplossing is dat de stikstofdepositie wordt teruggedrongen, zodat deze natuur eind 2025 onder de Kritische Depositiewaarde (KDW) wordt gebracht. De KDW verschilt per natuurtype en is de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit significant wordt aangetast door de schadelijke gevolgen van stikstofneerslag. Voor nog eens 17 natuurtypen, een ‘Oranje Lijst van habitats en leefgebieden’ geldt hetzelfde in 2030.

De ‘Rode en Oranje Lijst van habitats en leefgebieden’ is al in 2022 opgesteld door ecologen in opdracht van [Greenpeace](#) en een

taakgroep in opdracht van het [Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit](#). De lijst is begin dit jaar geüpdatet. Aanleiding daarvoor was dat [internationale onderzoekers](#) in 2022 concludeerden dat veel natuur nog gevoeliger is voor stikstof dan eerder werd gedacht. Dat zorgde voor een [aanpassing](#) van verschillende kritische depositiewaarden (KDW'en) eind 2023 in Nederland. Het aanscherpen van de KDW'en voor verschillende natuurtypen heeft ook gevolgen voor de Rode en Oranje lijst, wat betekent dat de stikstofuitstoot nóg meer zal moeten dalen om de schadelijke gevolgen voor de natuur een halt toe te roepen.

Maatregelen ontoereikend

Het vorige kabinet kwam in 2020 met een aanpak om de stikstofuitstoot terug te dringen. Daar kwam afgelopen jaar de zogenoemde ‘piekbelasters’-aanpak bij. Piekbelasters zijn de grootste stikstofvervuilers, oftewel de bedrijven dicht in de buurt van beschermde natuur, die daar voor veel stikstofneerslag zorgen. Maar al deze maatregelen leveren voor eind 2025 amper wat op en zijn, zelfs in het meest optimistische geval, ontoereikend om de meest kwetsbare natuur te redden, zo blijkt uit nieuw [onderzoek](#) in opdracht van Greenpeace Nederland. Daar komt nog eens bovenop dat recent [onderzoek](#) van het Planbureau voor de Leefomgeving, het RIVM en de Universiteit van Wageningen laat zien dat deze maatregelen zelfs in 2030 veel minder opleveren dan vooraf werd aangenomen en volstrekt onvoldoende zijn om het wettelijk stikstofdoel voor 2030 te halen. Ook de plannen die Provincies moesten inleveren om stikstof-, natuur-, klimaat- en waterdoelen te halen zetten amper zoden aan de dijk, concludeert [het PBL](#).

Doelen stikstofwet ontoereikend om natuurcrisis te keren

Al in 2021 toonde onderzoekscentrum B-WARE in opdracht van Greenpeace [aan](#) dat de doelen uit de stikstofwet ontoereikend zijn om de natuurcrisis te keren. Uit het nieuwe onderzoek in opdracht van Greenpeace blijkt zelfs, net als RIVM eerder concludeerde, dat het ontoereikende 2025-doel uit de stikstofwet niet wordt gehaald. Zo wordt (in het meest optimistische geval) slechts 32% van het totaaloppervlak aan stikstofgevoelige natuur onder de KDW gebracht, in plaats van de wettelijk

vereiste 40%, zonder daarbij prioriteit te geven aan de meest kwetsbare natuur. Van de 'Rode Lijst habitats en leefgebieden' zit in 2025 slechts 4% onder de KDW. Méér en gerichte stikstofreductie voor eind 2025 is daarom nodig om de meest kwetsbare natuur van de Rode Lijst veilig te stellen. Alleen zo kan worden voorkomen dat Nederland de Europese Vogel- en Habitatrictlijn onomkeerbaar overtreedt en habitats en soorten voorgoed verliest.

Jarenlang uitstelgedrag overheid heeft mogelijk grote gevolgen

Als de rechter in dit kort geding oordeelt dat de overheid de stikstofuitstoot op korte termijn moet terugdringen, leidt dat waarschijnlijk tot ingrijpende en mogelijk zelfs gedwongen maatregelen. Dat is een pijnlijke, maar onvermijdelijke conclusie van jarenlang uitstelgedrag door de overheid. Want, hoewel de overheid verplicht is onze natuur te beschermen, heeft zij al die tijd nagelaten de stikstofuitstoot voldoende terug te dringen. Terwijl dat een keiharde noodzaak is om de meest kwetsbare natuur, onze lucht, ons water en de biodiversiteit gezond te houden. Alle sectoren, dus ook verkeer, industrie en luchtvaart zullen moeten bijdragen aan het terugdringen van de stikstofuitstoot. Veehouders die moeten stoppen moeten op een rechtvaardige manier door de overheid worden gecompenseerd en boeren die al duurzaam ondernemen, zoals biologische boeren, moeten

worden beschermd. En uiteraard moet elke boer die mee wil in de omslag op elke mogelijke manier worden geholpen, want de enige fundamentele oplossing is een omslag naar ecologische landbouw, met respect voor dier, natuur en biodiversiteit. Waarin méér boeren met minder dieren een goede boterham kunnen verdienen. Dat pakt niet alleen de natuurcrisis aan, maar ook de klimaatcrisis en het voorkomt de natuurverwoesting in landen als Brazilië waar nu soja wordt geteeld voor veevoer.

Wat eist Greenpeace in de rechtbank?

Via het kort geding wil Greenpeace de Staat dwingen om, in afwachting van het vonnis in de bodemprocedure, binnen 3 maanden met een concreet plan van aanpak met maatregelen te komen waarmee de stikstofneerslag op de 'Rode lijst van habitats en leefgebieden' vóór eind 2025 onder de KDW wordt gebracht, en alvast te starten met de uitvoering. En dat ten minste het wettelijk vastgestelde stikstofdoel voor 2025 wordt nageleefd. Dat betekent dat 40% van het oppervlak aan stikstofgevoelige natuur in 2025 onder de KDW moet worden gebracht.

Deze stap naar de rechter wordt gesteund door: de Caring Movement (bestaande uit de Caring Doctors, Caring Farmers en de Caring Vets), de Federatie van Agro-ecologische boeren, Stichting Demeter, Mobilisation for the Environment, Stichting Natuurbeschermingswacht, SoortenNL, Vereniging Milieudefensie, Vogelbescherming Nederland en het Wereld Natuur Fonds. Zij ondersteunen de rechtszaak, maar zijn geen mede-eiser hierin.

© Envato Elements

GREENPEACE

Greenpeace is een onafhankelijke, internationaal opererende milieuorganisatie die zich inzet voor een groene, vreedzame planeet. We zijn mensen met een missie. Met en namens miljoenen wereldverbeteraars gaan we de confrontatie aan met grote bedrijven en overheden. Samen hebben we de kracht, kennis en het lef om grote milieuproblemen bij de wortels aan te pakken. Samen maken we het verschil.

Foto cover: © Jaap Scheeren / Greenpeace

© maart 2024 - Stichting Greenpeace Nederland

Postbus 3946

1001 AS Amsterdam

0800 422 33 44

info@greenpeace.nl

www.greenpeace.nl

KvK nummer: 41198809

